

nastati po zasnoubení, nebo žalovaný musí se o něm dovědět teprve v této době. Zákon tedy nežádá, by snoubenec uváděl již při ustoupení od zasnoubení všechny důvody, které ho přiměly k ústupu, pročez žalovaný v tomto případě není vyloučen z námitky, že jeho bývalá nevěsta trpí příjící, to tím méně, jelikož tvrdí, že se prý o tom dověděl teprve za sporu, a jelikož uzavření sňatku s osobou, stíženou příjící, odporuje zdravotně-kulturním zásadám vysloveným i v zájmu zdravého potomstva zákonem ze dne 11. července 1922, čís. 241 sb. z. a n. o potírání pohlavních nemocí. Kdyby však žalobce prokázal, že nákaza jeho dcery byla způsobena žalovaným, nemohl by ovšem tento s úspěchem uplatnití zmíněný omluvný důvod. Za tohoto stavu věci nelze se obejít bez doplnění jednání, nařízeného odvolacím soudem.

Čís. 2161.

Záložna, poskytující členům úvěr (zákon ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.), provozuje obchody ve smyslu IV. hlavy obch. zák.

Jest povinností věřitele, nikoliv soudu, postarati se o to, by byl dlužník o povolení a výkonu dražby (čl. 310 obch. zák.) vyrozuměn. Zda potřebné osvědčení bylo prokázáno, posuzuje soud dle volného uvážení (§ 273 c. ř. s.). Pro věcnou příslušnost soudu ku povolení prodeje ruční zástavy jsou rozhodna ustanovení §§ 51 a 52 j. n.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1923, R I 1332 22.)

Záložna, zapsané společenstvo s r. o., poskytla majiteli cihelny zápujčkou 150.000 Kč, začez jí dal dlužník do zástavy věci v cihelně. Žádosti o prodej zastavených předmětu dle čl. 310 obch. zák. dovolaný sborový soud prvé stolice vyhověl. Dlužník podal do povolujícího usnesení rozklad, jemuž soud prvé stolice nevyhověl. Důvody: Námitka nepřislušnosti tohoto soudu není odůvodněna. Čl. 310 obch. zák. stanoví místní příslušnost soudu k povolení prodeje ruční zástavy, pro věcnou příslušnost jsou však směrodatna ustanovení §§ 51 a 52 j. n. Jest tedy věcně příslušným soud okresní, jde-li o pohledávku do 5.000 Kč, naproti tomu však soud sborový, jde-li o pohledávku vyšší. V tomto případě činí věřitelova pohledávka 150.000 Kč a jest proto místní i věcná příslušnost tohoto soudu zákonem odůvodněna. Ustanovení §u 385 jedn. řádu tomu neodporuje, poněvadž jím upraveno jest toliko provedení, nikoliv povolení prodeje. Ve věci samé shledal soud předloženými listinami prokázány všechny předpoklady pro povolení prodeje, článkem 310 obch. zák. požadované a žádosti proto vyhověl. Doručiti usnesení, prodej povolující, nebylo třeba, poněvadž dle čl. 310 odstavec třetí obch. zák. jest na věřiteli, na jehož nebezpečí se prodej děje (čl. 310 odstavec druhý obch. zák.), by dlužníka o povolení a provedení prodeje sám zpravil. Vzhledem k tomu nelze vyhověti žádosti o dodatečné doručení tohoto usnesení dlužníku. Rekursní soud usnesení potvrdil. Důvody: Stěžovatel má se za zkrácena tím, že mu usnesení, prodej povolující, nebylo vůbec doručeno. K tomu dlužno uvést, že dle čl. 310 obch. zák. jest povinností věřitele, by o povolení a výkonu dražby dluž-

níka vyrozuměl. Nebylo proto povinností soudu, doručení usnesení toho předsevzít. Neučinil-li tak věřitel, jest povinen náhradou škody. Nedostatek ten nemá však vlivu na povolení a výkon dražby. Jest tedy tato výtka bezpodstatná. Námitka nepřislušnosti soudu jest neodůvodněna. V tom směru stačí poukázati ku správnému, zákonu odpovídajícímu odůvodnění prvního soudu. Na příslušnosti tohoto soudu nemůže ničeho změnití okolnost, že v tomto případě jde o řízení nesporné, vždyť i sborové soudy jsou ku vyřizování nesporných věcí příslušnými. Ve věci samé dlužno zkoumati, zda ku povolení dražby jsou zde všechny předpoklady čl. 310 obch. zák. Čl. 310 obch. zák. stanoví, že věřitel může, byla-li mu písemně poskytnuta ruční zástava pro pohledávku z oboustranného obchodu, ze zástavy se ihned uspokojiti, je-li dlužník v prodlení, aniž by bylo třeba na něho žaloby. Věřitel pak má u předložení osvědčujících prostředků o povolení u místně příslušného obchodního soudu zažádati, který bez slyšení dlužníka a na nebezpečí věřitele prodej věcí povolí. Dle toho musí se v první řadě jednati o pohledávku mezi obchodníky z oboustranného obchodu. Žadatelkou jest občanská záložna, zapsané společenstvo s ručením obmezeným. Jako taková poskytuje svým členům úvěr a provozuje tudíž obchody. Platí o ní dle §u 13 zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák. předpisy obchodního zákona. Není proto pochyby, že jest obchodníkem ve smyslu obchodního zákona. Taktéž nemůže býti sporu o tom, že dlužník jako vyrabitel cihel jest obchodníkem ve smyslu čl. 4 obch. zák. Poskytnutí zápůjčky 150.000 Kč mezi obchodníky jest obchodem dle čl. 272 odstavec druhý obch. zák. Lhostejno jest, k jakému účelu dlužník zápůjčky té užil. Taktéž nelze tvrditi, že ruční zástava nebyla dána písemně. Notářským spisem ze dne 18. srpna 1921 dal stěžovatel do zástavy za směnečný úvěr veškeré své jmění movité i nemovité. O tom sepsán byl inventář, který je podepsán nejen žadatelkou, nýbrž i stěžovatelem. Tím projevil stěžovatel vůli, věci ty do zástavy dáti a věci ty také skutečně do zástavy dal. Tomu nasvědčuje zejména dodatek na inventáři: »Výše uvedené předměty přijímá podepsaná záložna v zástavu. Přijetí stalo se starostou výboru na místě v cihelně.« Tím založeno bylo také věcné právo na zástavu (§ 452 obč. zák.). Ku žádosti za povolení dražby byla občanská záložna oprávněna, poněvadž dlužník jest s placením v prodlení. Vyrovnávací řízení nemá na prodej vlivu, ježto jedná se zde o právo nabyté dle §u 11 vyr. ř., které vyrovnávacím řízením není nikterak dotčeno.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Jelikož jde o souhlasná usnesení nižších soudu, jest dovolací stížnost přípustnou jen za podmínek §u 16 nesp. pat. Stěžovatel vytýká, že mu nebylo usnesení o povolení prodeje doručeno, že první soud byl k povolení prodeje nepřislušným, a že žadatelka není obchodníkem ve smyslu obch. zák. V těchto směrech posoudil však rekursní soud věc způsobem zcela správným a zákonu odpovídajícím, a poukazuje se k jeho odůvodnění. Porušení zákona spatřuje stěžovatel též v tom, že nižší soudy mají za to, že byla dána ruční zástava písemně a odvolává se na to, že notářským spisem ze dne 18. srpna 1921 byla pouze projevena vůle

dlužníka, zástavu zříditi, že však ani tímto spisem, ani inventářem zástava zřízena nebyla. Dle čl. 310 obch. zák. má věřitel předložiti k žádosti za prodej potřebná osvědčení. Tomuto požadavku vyhověla věřitelka předložením výše uvedeného notářského spisu a inventáře, opatřeného doložkou, že byly věci, v inventáři sepsané, zástupcem záložny převzaty na místě samém v zástavu. Vzaly-li nižší soudy na základě těchto dokladů z celkového jejich obsahu za osvědčeno, že byla dlužníkem skutečně ruční zástava zřízena, týká se tato okolnost volného uvažování předložených osvědčovacích prostředků, které těmto dokladům neodporuje. Neprávem vytýká stěžovatel, že nebyl zjištěn stav věci stěžovatelem tvrzený a že nebyly provedeny o tom důkazy. Soud povoluje podle čl. 310 obch. zák. prodej bez slyšení dlužníka a beze všeho šetření na základě předloženého osvědčení. Když tedy nižší soudy pokládaly tato osvědčení za dostatečná k povolení prodeje ve smyslu čl. 310 obch. zák., nelze v tom spatřovati zřejmé porušení zákona.

Čís. 2162.

Německý, dříve saský, železniční erár nemůže býti u tuzemských soudů žalován o náhradu škody ze železničního úrazu, jenž se přihodil na jeho tuzemské trati, leč by se podrobil pravomoci tuzemských soudů. Čl. 281 mírové smlouvy Versaillské nepřichází tu v úvahu.

(Rozh. ze dne 16. ledna 1923, R I 1360/22.)

Při příjezdu rychlovlaku německých (dříve saských) státních drah do stanice Podmokly, utrpěl žalobce úraz. Žalobu o náhradu škody proti německému říšskému fisku vznesl poškozený u tuzemského soudu, žalovaný fiskus odmítl však verbální notou ze dne 10. července 1922 přijmouti doručení žaloby, načež soud první stolice vyslovil dle §u 7 c. ř. s. zmatečnost dosavadního řízení a odmítl žalobu pro nezpůsobilost žalovaného státi na soudě. Rekursní soud zrušil napadené usnesení a uložil soudu první stolice, by, vyčkaje pravoplatnosti, ve věci po zákonu dále jednal, nehledě k odmítacímu důvodu. Důvody: Soud procesní upírá žalované straně způsobilost, býti stranou sporu, před tuzemským soudem projednáváného, poněvadž nejedná se o žalobu z práva věcného (právní vztah k tuzemským nemovitostem) a žalovaný fiskus říše německé se pravomoci zdejších soudů výslovně nepodrobil. Při tělesných úrazech utrpěných cestujícími na trati tuzemské při jízdě vlakem cizího státu (v tomto případě žalobcem v drážďanském rychlíku ve stanici Podmokly), jedná se o otázku, zda nastala poslední eventualita, když o žalobu z práva věcného nejde. Pro dobu před státním převratem, nebylo o tom pochybnosti, že německý železniční erár podroben byl pravomoci rakouských soudů při úrazech, nastalých na rak. tratích za vozby vlaků německých, a také byla tato okolnost s uvedením příslušných smluv mezi oběma státy platících ve věstníku 1915 str. 9 v širší vědomost soudů uvedena. Pro nynější dobu dovolává se žalobce téhož právního stavu na základě mírové smlouvy Versaillské ze dne 28. června 1919 ve sbírce zákonů po ratifikaci dne 22. června 1921 uveřejněné a od té doby platnosti nabývší. Judikatura popřevratová vycházejíc z toho, že mezinárodní dohoda ze dne 14. října 1890 čís. 186